

סוּטֵרַת הַלֵּב: מִשְׁנַת הַחֹכְמָה הַשְּׁלֵמָה

כך שמעתי: פעם אחת שבן הבוֹדֵהָה רב החסד בפסגת הנשרים, בְּרֵאגְ'גֵרְהָה, יחד עם עדה גדולה של נזירים [ממסורת התְּהַרְוֹאָדָה] ועדה גדולה של בוֹדֵהִיסְטוֹוֹת [ממסורת המְהַאִינָה]. בזמן זה שרוי היה הבודהה, אדון העולמות, בסְמֵאָדָה, איסוף הרוח המכונה התובנה העמוקה והרחבה.

באותה עת הילך אֵוֹלוֹקִיטְשׁוֹוֶרָה, הבוֹדֵהִיסְטוֹוֶה הכל רואה, שהווייתו ערוּת, בְּפִרְגְ'נִיָא פֶּאֶרְמִיטָא, החוכמה השלמה והעמוקה. תוך כך התבונן בחמשת המְצַרְפִים, ראה נכוחה שגם הם ריקים מקיום עצמי וניתר באחת מכל מצוקות הסבל. אז, בהשראתו של הבודהה, הצמיד שאֵרִיפּוֹטְרָה הזקן את כפות ידיו במחוּוה, ושאל את הבוֹדֵהִיסְטוֹוֶה הנעלה אֵוֹלוֹקִיטְשׁוֹוֶרָה: "בן המשפחה הטובה [של תלמידי הבודהה] המשתוקק ללכת בדרך הפְּרָגְ'נִיָא פֶּאֶרְמִיטָא, החוכמה השלמה והעמוקה, כיצד יוכל ללמוד זאת?"

מששאל זאת, השיב אֵוֹלוֹקִיטְשׁוֹוֶרָה הנעלה, הבוֹדֵהִיסְטוֹוֶה שהווייתו גדולה, לשאֵרִיפּוֹטְרָה הנכבד: "הו, שאֵרִיפּוֹטְרָה, כאשר בן למשפחה הטובה הולך בדרך האימון העמוק של החוכמה השלמה, עליו לראות כי טבעם של חמשת המְצַרְפִים ריק מקיום עצמי.

"שאֵרִיפּוֹטְרָה, צורה היא ריקות, ריקות היא צורה. צורה אינה שונה מריקות, ריקות אינה שונה מצורה. זה שהנו צורה הוא ריקות, וזה שהנו ריקות הוא צורה. וכך גם לגבי התחושות, התפיסות, הנטיות הקודמות וההכרות. באותו האופן, שאֵרִיפּוֹטְרָה, תכונתן של כל התופעות היא ריקות; הן אינן נוצרות ואינן כלות; אינן עכורות ואינן צלולות; אינן מלאות ואינן חסרות.

"לפיכך, שאֵרִיפּוֹטְרָה, בריקות אין צורה, אין תחושות, אין תפיסות, אין נטיות קודמות ואין הכרות. אין עיניים, אין אוזניים, אין אף, אין לשון, אין גוף, ואין שכל. אין צבע, אין קול, אין ריח, אין טעם, אין מוחש ואין מושג. אין תחום העין [אין תחום האוזן, תחום האף, תחום הלשון, תחום הגוף] ואין תחומי הכרה. אין ידיעה שגויה ואין הכחדת הידיעה השגויה [וכך לגבי המבנים המנטליים, התודעה, השם והצורה, ששת החושים, המגע, התחושות, הצימאון והתשוקה, ההיאחזות, ההתהוות והלידה], אין הזדקנות ומוות ואין הכחדת ההזדקנות והמוות. אין סבל, אין מקור [לסבל], אין הכחדה [של הסבל], ואין דרך [להכחדת הסבל]; אין ידיעה, אין השגה ואין אי השגה.

"אי לכך, שאֵרִיפּוֹטְרָה, בזכות אי ההשגה, ומשנסמכו על החוכמה השלמה, מוסרת מכשלת התודעה של הבוֹדֵהִיסְטוֹוֹת. משום שלתודעתם אין כל מכשלה, הם אינם מפחדים. הטעות ותקוות השווא מהם והלאה, והם מגשימים לחלוטין את הַנִּיְרֹוּאָה. כל הבודהות שבשלושת הזמנים ובשלושת העולמות, שנסמכים על החוכמה השלמה והולכים בדרכה, נייעורים במלואם להארה המושלמת שאין נעלה ממנה.

"לכן, המנטרה של שלמות החוכמה היא המנטרה של הידיעה הגדולה והבהירה, המנטרה שאין נעלה ממנה, המנטרה שמשותווה רק למה שלא ניתן להשוותו, המנטרה שפותרת במלואו את כל הסבל. משום שאין בה שקר, היא ידועה כאמיתית. לכן המנטרה של החוכמה השלמה נאמרת כך:

[אי] גְטָה, גְטָה, פֶּאֶרְגְטָה, פֶּאֶרְסְמְגְטָה, בוֹדֵהִי סְוֹאָהָה
[הלך, הלך, הלך מעבר, הלך כל כולו מעבר, ערוּת, הא!]]

"כך, שאֵרִיפּוֹטְרָה, צריך הבוֹדֵהִיסְטוֹוֶה לומר בשעה שהוא מתאמן בחוכמה השלמה העמוקה."

אז קם הנעלה מן הסמאדהי העמוק ואמר בשבחו של הבוֹדֵהִיסְטוֹוֶה אֵוֹלוֹקִיטְשׁוֹוֶרָה: "נאה דרשת. נאה דרשת, בן המשפחה. אכן זה כך. אכן זה כך. כך יש לומר; כך יש להתאמן בחוכמה השלמה." ברגע זה הצטרפו גם הטְּטָהֶאָטוֹת בשמחה ובהערכה. משאמר אדון העולמות את דברו, נמלאו שמחה שאֵרִיפּוֹטְרָה הזקן ואֵוֹלוֹקִיטְשׁוֹוֶרָה הבוֹדֵהִיסְטוֹוֶה הנעלה והאצילי, וכל הסובבים; האלים, בני האדם, האסורות [היצורים השמימיים], והגְּנֵדְהָרוֹת [המוזיקאים השמימיים] נמלאו שמחה והערצה לנוכח דבריו של הבודהה.